

Bryssel den 9.6.2017
COM(2017) 312 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Åtgärder för effektivare miljörapportering

{SWD(2017) 230 final}

1. INLEDNING OCH BAKGRUND

Alla vill vi veta om luften vi andas och vattnet vi dricker är hälsosamt och om våra stränder och sjöar är rena. EU:s invånare har rätt att få veta hur naturen omkring dem mår och om EU:s åtgärder leder till förbättringar.

För att sådan kunskap ska kunna spridas måste informationsflödena hanteras på rätt sätt. Den information som förmedlas på europeisk nivå kommer vanligtvis från lokala källor: all **miljöövervakning** av luftföroreningar, tillståndet för naturen, vattenkvalitet osv. kräver kunskap om vad som händer i naturen på lokal nivå. En del av denna information **rapporteras** till EU och till allmänheten. På EU-nivå används den för att **övervaka lagstiftningen**, dvs. för att kontrollera om bestämmelserna faktiskt uppnår sina mål.

Vissa miljörapporter är mycket populära: EU:s årliga badvattenrapport får till exempel stor uppmärksamhet runtom i Europa, och 2016 hade Europeiska miljöbyråns (EEA) webbsida med denna information över 73 000 besökare. En del av kommissionens övriga rapporter uppmärksammas knappt av allmänheten, men är trots detta viktiga för att man ska kunna övervaka genomförandet av EU-lagstiftning.

Rapporteringen om politik och miljö ger viktiga fakta och upplysningar som ligger till grund för beslutsfattande. Den är också oundgänglig för de analyser, den dialog och det samarbete som genomförs inom ramen för granskningen av genomförandet av EU:s miljöpolitik¹.

Rapportering medför emellertid kostnader för medlemsstater och företag, så en balans måste uppnås mellan behovet av bättre information och kostnaden för att tillhandahålla den. I maj 2015 påbörjades därför en bred översyn av rapporteringskraven, bland annat på miljöområdet, genom paketet för bättre lagstiftning². Den genomförs i form av en kontroll av ändamålsenligheten med inriktning på rapportering och övervakning av lagstiftningen³.

Översynen resulterade i den handlingsplan som presenteras i denna rapport. Syftet är att säkerställa att EU:s miljölagstiftning ger önskade effekter på lokal nivå. EU-medborgarna ska också få tillgång till mer information om resultaten, och det ska bli enklare för nationella myndigheter och företag att rapportera in miljöinformation.

2. RESULTAT AV KONTROLLEN AV ÄNDAMÅLSENLIGHET

När kontrollen genomfördes var den största utmaningen att hitta en balans mellan två aspekter. Å ena sidan fanns ett behov av att ta ett steg tillbaka för att se helheten och dra slutsatser från olika rapporteringsflöden. Å andra sidan behövde man också undersöka detaljer inom de olika rapporteringsflödena och de operativa utmaningar som de innebär för att kunna dra lärdomar av detta. Målet var att göra en så ambitiös kontroll som

¹ COM(2017) 63.

² *Bättre lagstiftning för bättre resultat – en EU-agenda* (COM(2015) 215).

³ Översynen omfattar inte rapportering om klimatförändringar. Kommissionen har redan föreslagit förenklade krav för planering, rapportering och övervakning på klimat- och energiområdet (se förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om styrningen av energiunionen (COM(2016) 759)). Sambandet mellan miljörapportering och rapportering på andra områden (energi, klimat, jordbruk, havsmiljö osv.) tas mer allmänt upp i avsnittet om samstämmighet nedan.

möjligt, samtidigt som omfattningen måste vara hanterbar. När det gäller kontrollens omfattning bör följande noteras:

- ”Rapporteringskyldigheter” är lagstadgade krav på inlämning av data, upplysningar eller rapporter till kommissionen eller EEA. Denna rapportering ska främst göra det möjligt för kommissionen att övervaka medlemsstaternas genomförande av EU-lagstiftningen. Därför omfattade kontrollen av ändamålsenlighet det som kallas ”övervakning av lagstiftningen” men däremot inte miljöövervakning ”på plats” i vidare bemärkelse.
- Utöver att undersöka rapporteringen på EU-nivå tog man vid kontrollen av ändamålsenlighet också hänsyn till hur informationen sprids i senare led.
- En del av de rapporteringsskyldigheter som kontrollerades ingår inte i några direktiv eller förordningar. Många av dem har i stället inrättats genom delegerade akter eller genomförandeakter, eller genom riktlinjer eller informella överenskommelser.

Utvärderingen bestod av tjugo frågor som främst handlade om huruvida rätt information är tillgänglig vid rätt tillfälle, på rätt sätt och till en så låg kostnad som möjligt. Berörda grupper rådfrågades på nätet och vid regelbundna workshoppar. Inom miljöpolitiken finns 181 rapporteringsskyldigheter i 58 olika EU-rättsakter på miljöområdet. Det finns vissa krav på numerisk och geospatial information, men den största delen av rapporteringen görs i textformat – det svåraste formatet att rapportera, strukturera och analysera. Frekvensen varierar. Omkring hälften av rapporteringen görs vartannat år eller mer sällan, och omkring hälften resulterar i en rapport från kommissionen till de övriga EU-institutionerna. Processerna skiljer sig också åt, men datahanteringen förefaller fungera effektivast när den görs av EEA. Sammanfattningsvis framkom följande vid utvärderingen:

- **Ändamålsenligheten** har ökat betydligt under åren och anses nu vara tillfredsställande överlag. Det finns emellertid utrymme för förbättringar när det gäller vissa övergripande frågor (t.ex. effektivisering för en mer gemensam process) och viss specifik lagstiftning.
- Rapporteringen är till största delen **effektiv** och den administrativa bördan (som uppskattningsvis kostar 22 miljoner euro varje år) är måttlig, motiverad och proportionerlig. Fördelarna, t.ex. ett bättre och mer målinriktat genomförande och bättre information till allmänheten, är långt större än kostnaderna. Vissa effektivitetsvinster skulle kunna åstadkommas genom en förenklad process som är mer horisontell och strategisk. Vissa justeringar i fråga om innehåll, tidpunkt, frekvens och processer skulle också kunna ge effektivitetsvinster, men en del av dessa förändringar skulle kräva ändringar i den berörda lagstiftningen.
- Det finns stor **samstämmighet** mellan EU:s rapporteringsskyldigheter på områden såsom jordbruk, klimat, energi, havspolitik osv. Emellertid bör det undersökas om det går att öka samstämmigheten mellan vissa av dessa områden och med de skyldigheter som härrör från internationella åtaganden.
- De flesta rapporteringsskyldigheter är **relevanta**, men det finns utrymme för förbättringar (t.ex. avancerade tekniska lösningar) och alternativa tillvägagångssätt (t.ex. insamling av nationella data). I synnerhet kan innehållet i miljörapporteringen inriktas mer på information som är strategisk, kvantitativ och syftar till att skapa bättre

lagstiftning (t.ex. genom användning av nyckelindikatorer). Det skulle göra det möjligt att efterfråga mindre information i form av text.

- Det finns ett **uropeiskt mervärde**, med tanke på att den befintliga rapporteringen ger tydliga fördelar i form av jämförbar och konsekvent information som inte är tillgänglig på nationell nivå. Alternativa tillvägagångssätt, såsom aktiv spridning av relevant miljöinformation på nationell nivå, skulle emellertid kunna minska behovet av rapportering till EU i det långa loppet.

Tabell 1: Översyn över resultaten (för mer information, se SWD(2017) 230). Procentalen gäller antingen de 58 rättsakter eller de 181 rapporteringsskyldigheter som har analyserats, beroende på vilka data som finns tillgängliga.

Ämne	Procent
Ändringar av lagstiftning som redan har föreslagits av kommissionen som effektiviserar rapporteringen (kopplat till lagstiftning)	16 %
Identifierade rapporteringsproblem som kan kräva ändringar i lagstiftning (kopplat till lagstiftning)	12 %
Rapportering som omfattar exempel på bästa praxis (kopplat till lagstiftning)	19 %
Rapportering som anses mycket användbar (kopplat till rapporteringsskyldigheter)	39 %
Rapportering som anses ha mycket begränsad användbarhet (kopplat till rapporteringsskyldigheter)	9 %
Rapportering där användningen av indikatorer skulle kunna förbättras (kopplat till lagstiftning, baserat på en screeninganalys)	86 %
Rapportering som främst omfattar information i form av text (kopplat till rapporteringsskyldigheter)	76 %
Rapportering där den externa samstämmigheten skulle kunna förbättras (kopplat till lagstiftning, baserat på feedback från intressenter)	29 %
Rapportering där omfattande förseningar förekommer (kopplat till 78 rapporteringsskyldigheter för vilka kommissionsrapporter görs)	27 %

Från resultaten kan man dra slutsatsen att de flesta rapporteringsskyldigheter är ändamålsenliga till största delen. På senare tid har det dessutom gjorts stora framsteg på många områden (se avsnitt 3).

Man behöver emellertid arbeta vidare med följande:

- Säkerställa att alla rapporteringsskyldigheter inkluderar de nyckelindikatorer som behövs för att bedöma efterlevnad och resultat i fråga om att uppfylla målen.
- Minska kraven på rapportering i textform och främja god it-praxis såsom gemensamma standarder för öppen källkod.
- Främja god praxis för aktiv spridning.

- Ytterligare anpassa rapporteringens tidpunkt och frekvens till viktiga behov i policycyklerna.
- Harmonisera och centralisera (vissa) delar av processerna för att göra dem mer effektiva och ändamålsenliga.
- Utnyttja data från EU-källor (t.ex. Copernicus⁴) eller direkt från allmänheten (t.ex. från medborgarforskning⁵) i högre grad.

Rapporteringen skulle kunna moderniseras och effektiviseras genom en mer konsekvent tillämpning av bästa praxis inom ramen för en mer gemensam strategi. Det skulle ge ett större bevisunderlag för utveckling av miljöpolitiken och göra processen enklare och mer tillförlitlig.

3. FRAMSTEG

Kommissionen har länge arbetat tillsammans med medlemsstaterna för att effektivisera miljörapporteringen⁶. Kommissionen har nyligen börjat genomföra ett antal förändringar som delvis har inspirerats av denna kontroll av ändamålsenligheten. Bland annat har ändringar gjorts i kommissionens förslag till avfallslagstiftning⁷ och direktivet om standardiserad rapportering⁸ har upphävts, vilket kommer att leda till verkliga fördelar under de närmaste åren. Ändringar har faktiskt redan gjorts, eller håller på att göras, på alla de viktigaste miljöpolitiska områdena, såsom luft, vatten och natur (se tabell 1 i SWD(2017) 230 för en översyn). Dessa förändringar visar att det går att minska kostnaderna och förbättra informationens kvalitet på samma gång.

Inom ramen för programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refitprogrammet) görs regelbundna utvärderingar av miljölagstiftning där man undersöker miljörapportering och övervakningsfrågor. Dessa utvärderingar är en viktig drivkraft för förändringar på de områden där sådana är önskvärda. Det gäller exempelvis utvärderingen av Inspiredirektivet⁹.

Framsteg har gjorts både när det gäller vad som rapporteras och hur det rapporteras. Informationsteknik och it-verktyg har gjort rapporteringsprocessen enklare och snabbare, och de används nu i större utsträckning. Kommissionen har också undersökt olika idéer och tillvägagångssätt, till exempel aktiv spridning.

4. EN FÄRDPLAN FÖR HANDLING

Vid kontrollen av ändamålsenlighet konstaterades att miljörapporteringen till största delen är ändamålsenlig, men vissa problem som kräver en lösning identifierades också

⁴ www.copernicus.eu

⁵ Medborgarforskning är en växande global företeelse där medborgarna bidrar med vetenskaplig information och kunskap (se *Environmental Citizen Science*, 2013).

⁶ SWD(2016) 188.

⁷ COM(2016) 789 och COM(2016) 793.

⁸ COM(2015) 593–596.

⁹ Genom Inspiredirektivet inrättas en EU-infrastruktur för rumsliga data som är relevanta för miljöpolitik och relaterad politik med miljöpåverkan (COM(2016) 478 och SWD(2016) 273).

(se avsnitt 2). Dessa problem kommer att hanteras med hjälp av åtgärder på fem områden. Detta innebär:

1. Insamling av rätt information i rätt form vid rätt tidpunkt.
2. Förenklade rapporteringsprocesser.
3. Främjande av aktiv spridning av miljöinformation på europeisk och nationell nivå.
4. Användning av andra datakällor och alternativa tillvägagångssätt som kompletterar miljörapporteringen.
5. Mer samstämmighet och samarbete.

Dessa åtgärder återspeglar behovet av ett gemensamt tillvägagångssätt för rapporteringen. Det innebär att man kommer att lämna ett system där rapporteringen utvecklas parallellt på flera olika miljöpolitiska områden, för ett mer standardiserat system där man använder sig av bästa praxis och arbetar över gränserna för de olika politikområdena.

Kommissionen kommer i detta syfte att stärka Europeiska miljöbyråns (EEA) kapacitet, så att man vid inrättandet av det nya systemet kan utnyttja den erfarenhet och de verktyg och processer som redan finns inom byrån. Kommissionen kommer att överföra medel från Life-programmet (omkring 3,1 miljoner euro under en treårig pilotfas) till EEA, för att byrån ska kunna leda moderniseringen av e-rapportering (se åtgärd 3 nedan) och dessutom hjälpa till med ett antal andra åtgärder (se nedan)¹⁰. Medlen kommer att komplettera det fortgående stöd som redan ges till rapportering och överenskomna framtida arbetsuppgifter (t.ex. på energi- och klimatområdet) samt till förbättringar (t.ex. av Reportnet 2.0) som har fastställts i EEA:s fleråriga och årliga arbetsprogram. Kommissionen kommer att ta hänsyn till resultaten från pilotfasen när den utvärderar EEA och Eionet med hänsyn till EEA-förordningen¹¹.

Detta bör leda till information av bättre kvalitet som är enklare att tillhandahålla och har ett bredare användningsområde. Det är positivt för alla som deltar i eller har intresse av miljörapportering. Myndigheternas administrativa börda kommer att minska och detsamma gäller bördan för företagen, på villkor att medlemsstaternas myndigheter låter dem dra fördel av effektivitetsvinsterna när företagen rapporterar och övervakar lagstiftningen. Beslutsfattare kommer att få tillgång till information av bättre kvalitet när de utvecklar sin politik. Sist men inte minst kommer även EU:s medborgare, företag och myndigheter att få ökad tillgång till bättre miljöinformation.

4.1. Insamling av rätt information i rätt form vid rätt tidpunkt

Vid kontrollen av ändamålsenlighet konstaterades att den befintliga rapporteringsprocessen på miljöområdet till största delen fungerar väl, men att vissa förbättringar kan göras. En del av dessa förbättringar, t.ex. en anpassning av tidpunkterna för rapportering, kan bara göras genom ändringar i lagstiftningen. Andra förändringar kräver inga lagändringar men kan vara komplexa till sin natur.

¹⁰ Se åtgärderna 2, 5, 7, 8, 9 och 10.

¹¹ EEA-förordningen (EG) nr 401/2009.

Åtgärd 1: Lagändringar om rapporteringsskyldigheter som fastställs i vissa rättsakter

Tidsplan: en tidsplan ska fastställas för de olika rättsakter som är anpassade till kommissionens behov av att lämna förslag.

Utöver de åtgärder som redan har angetts i avsnitt 3 kommer resultaten vad gäller behovet av att ändra vissa lagar¹² att granskas inom ramen för denna åtgärd. Mot bakgrund av en mer detaljerad analys av dessa frågor kommer kommissionen att föreslå lagändringar för att bl.a.

- anpassa tidpunkter/frekvens för rapporteringen vid behov, och
- avskaffa onödiga eller andra rapporteringsskyldigheter som inte längre är till nytta.

För att säkerställa ett systematiskt och jämförbart tillvägagångssätt kommer kommissionen att komplettera det tillvägagångssätt som förespråkas i riktlinjerna för bättre lagstiftning och i möjligaste mån införa standardbestämmelser för rapporteringsskyldigheterna på miljöområdet.

Åtgärd 2: Göra mer detaljerade utvärderingar och ändringar av rapporteringsskyldigheterna enligt ett rullande schema

Tidsplan: rullande arbetsprogram

I syfte att säkerställa ett systematiskt och jämförbart tillvägagångssätt kommer kommissionen också att tillämpa den metod för miljörapportering som anges i denna rapport när den utvärderar EU:s befintliga miljölagstiftning och utformar nya lagförslag (t.ex. genom att effektivisera rapporteringsprocessen eller förbättra bestämmelserna om offentlig information).

Denna mer gemensamma, vetenskapliga metod kommer att införas genom ett åtagande om att granska rapporteringen i större detalj vid alla kommande utvärderingar och förslag¹³. Tack vare regelbundna översyner och utvärderingar får kommissionen, tillsammans med EEA och EU-medlemsstaterna¹⁴, möjlighet att se över den information som begärs in via rapportering med några års mellanrum. Samtidigt ges kommissionen möjlighet att undersöka hur väl lagstiftningen fungerar i allmänhet. Översynen kommer att omfatta en systematisk kontroll av följande:

- Ökad användning av nyckelindikatorer och strukturering av information om de viktigaste genomförandefrågorna med hjälp av DPSIR-ramen¹⁵ och de riktlinjer för bättre lagstiftning som gäller övervakning av lagstiftningen.

¹² Bilaga 8 till utvärderingen av kontrollen av ändamålsenlighet (SWD(2017) 230) innehåller en redogörelse av de problem som fastställts i varje rättsakt när det gäller följande: information i textform, indikatorer, användbarhet, förseningar, samstämmighet och format.

¹³ Se ovan.

¹⁴ Expertgrupper om rapportering finns för de flesta av de fastställda lagstiftningsområdena och/eller för det EEA/Eionet-regelverk som kommer att användas för att genomföra det rullande arbetsprogrammet.

¹⁵ D: driving forces, P: pressures, S: state, I: impact, R: response.

- Anpassning i möjligaste mån av dessa nyckelindikatorer till de bredare policybehoven i samband med målen för hållbar utveckling, det sjunde miljöhandlingsprogrammet och granskningen av genomförandet av EU:s miljöpolitik för att skapa ett konsekvent tillvägagångssätt.
- Minskade krav på att tillhandahålla text- och kontextinformation, eller ökad användning av slutna frågor med förbestämda svarsalternativ när så är lämpligt.
- Användning av den offentliga information som redan är tillgänglig på nationell nivå, i stället för att begära in samma information på nytt från medlemsstater eller företag.

Inom ramen för det rullande arbetsprogrammet kommer man också att titta på rapporteringens syfte och nödvändighet och hur den inrapporterade informationen används. Relevanta rapporteringsskyldigheter kommer att ses över så att de är anpassade till dataspecifikationerna för Inspire, eller, när det är mer effektivt, så att dataspecifikationerna anpassas för att säkerställa samstämmighet med rapporteringsskyldigheterna. Syftet är att dra största möjliga fördel av övergången till interoperabla data, utan att skapa onödiga kostnader.

De principer för smartare utformning av miljörapportering som tagits fram inom ramen för initiativet Make IT Work¹⁶ kommer att användas vid översynen.

4.2. Förenklad rapporteringsprocess

Rapporteringsprocessen har redan förenklats till viss del, men mer kan göras för att öka användningen av nya it-verktyg, inbegripet att upprätta standarder för praxis och förfaranden.

Åtgärd 3: Modernisera e-rapportering, bl.a. genom ett mer avancerat Reportnet och genom bästa möjliga användning av befintlig infrastruktur

Tidsplan: Reportnet 2.0 ska lanseras 2019, följt av en stegvis kapacitets- och kvalitetsökning efter lanseringen.

EEA har lanserat projektet Reportnet 2.0 för att främja och modernisera e-rapporteringen genom användning av de nyaste it-lösningarna. Reportnet är EEA:s infrastruktur för att stödja och förbättra data- och informationsflöden. Det används också för rapportering av vissa av kommissionens avdelningar. Infrastrukturen skapades för att uppfylla behoven enligt EU:s tidigare miljöpolitik. Eftersom en större mängd data nu måste hanteras är infrastrukturen mycket ansträngd.

Kommissionen kommer att stödja en förnyelse av rapporteringsinfrastrukturen så att den kan göras om till ett centralt, förenklat EU-verktyg för miljörapportering (och eventuellt också för annan rapportering). Förnyelsen ska vara ännu mer långtgående än de nuvarande planerna för Reportnet 2.0 (som främst är inriktade på förbättrad kapacitet och säkerhet). Reportnet måste också anpassas till ambitionsnivån i EU:s agenda för en digital inre marknad, särskilt de mål som fastställs i handlingsplanen för e-förvaltning¹⁷

¹⁶ <http://www.ieep.eu/work-areas/environmental-governance/better-regulation/make-it-work/subjects/2015/08/monitoring-and-reporting>

¹⁷ COM(2016) 179.

och i Europeiska interoperabilitetsramen¹⁸. Kommissionen kommer dessutom att undersöka möjligheten att använda molntjänster för Reportnet, och undersöka eventuella synergieffekter med genomförandet av den föreslagna förordningen om styrningen av energiunionen¹⁹. Kommissionen kommer att dra lärdom av erfarenheterna från det gemensamma miljöinformationssystemet (SEIS)²⁰ och bygga vidare på resultaten och erfarenheterna från de sektorsvisa informationssystemen, t.ex. det europeiska informationssystemet för biologisk mångfald och vatteninformationssystemet för Europa.

I detta sammanhang kommer kommissionen att främja en konsekvent och realistisk tillämpning av Inspirereglerna. Refitutvärderingen av Inspire²¹ visade att direktivets nuvarande genomförande inte är helt anpassat till EU:s miljörapporteringskrav. Kommissionen har redan vidtagit åtgärder för att se till att rumsliga datauppsättningar på miljöområdet prioriteras vid genomförandet av Inspire, särskilt de som har koppling till övervakning och rapportering²².

Åtgärd 4: Utveckla och testa verktyg för datainsamling på EU-nivå

Tidsplan: testresultaten ska presenteras 2018.

Datainsamling är ett sätt för EU-institutionerna att få tillgång till nationella eller lokala data utan faktisk inrapportering. Det ger EU bättre och mer flexibel tillgång till data, samtidigt som rapporteringsbördan minimeras.

Hittills har det inte varit möjligt att utveckla en applikation på EU-nivå för att effektivt samla in och använda offentliga uppgifter. Viss erfarenhet finns på området, men det krävs ytterligare utveckling och tester av sådana verktyg innan de kan tas i bruk. Kommissionen kommer tillsammans med EEA att investera i utvecklingen av sådana verktyg och testa vissa inledande idéer före slutet av 2018. Bland annat kommer man att göra ytterligare förbättringar av EU:s geoportal och dess länk till Reportnet-projektet. Kommissionen kommer dessutom att ta fram en praktisk vägledning för hur datainsamling kan utnyttjas mer effektivt inom miljöpolitiken i framtiden, i syfte att åtgärda de problem som fastställdes vid kontrollen av ändamålsenlighet (t.ex. vad gäller rättssäkerheten).

4.3. Främja aktiv spridning av miljöinformation på europeisk och nationell nivå

Rapporteringen bör inte bara utnyttjas av EU-institutionerna. Den bör också användas för att bl.a. ge allmänheten bättre tillgång till miljöinformation om där de bor.

Åtgärd 5: Ta fram vägledning och sprida bästa praxis för europeiska och nationella miljöinformationssystem, inklusive ökad tillgång till lättförståeliga data

Tidsplan: vägledning och exempel på bästa praxis ska offentliggöras 2018.

¹⁸ COM(2017) 134.

¹⁹ [Se fotnot 3.](#)

²⁰ KOM(2008) 46 och SWD(2013) 18.

²¹ COM(2016) 478 och SWD(2016) 273.

²² <http://inspire.ec.europa.eu/document-tags/mig-workprogramme>

Kommissionen kommer att verka för aktiv spridning genom vägledning och utbyte av bästa praxis på europeisk och nationell nivå. Det ska göras på ett sätt som är fullt förenligt med Inspiredirektivet (se även åtgärd 6). Vägledningen kommer att utvecklas i nära samarbete med medlemsstaterna och andra berörda parter. Den kommer att bygga på erfarenheterna från det sektorsvisa arbetet och från pilotprojekt, särskilt de som har genomförts inom den strukturerade ramen för genomförande och information²³. Detta arbete kommer också att kopplas samman med det internationella arbetet inom ramen för Århuskonventionen, genom att uppmuntra till ökad användning av elektroniska verktyg för att sprida information aktivt till allmänheten på ett lättanvändbart, tillgängligt sätt.

Det är mycket viktigt att se till att medlemsstaternas administrativa begränsningar inte hindrar dataflödet och datahanteringen. Målet är ett obehindrat informationsflöde mellan offentliga myndigheter och allmänheten. Detta bör också gälla över gränserna, oavsett i vilken medlemsstat informationen har sitt ursprung.

Slutligen bör all miljöinformation vara öppet åtkomlig och vara enkel att hämta och återanvända, särskilt för forskare och vetenskapsmän.

Åtgärd 6: Verka för ett fullständigt genomförande av Inspiredirektivet, med prioritering av de datauppsättningar som är mest relevanta för genomförandet av och rapporteringen enligt EU:s miljölagstiftning

Tidsplan: medlemsstaterna ska offentliggöra en förteckning över prioriterade datauppsättningar i linje med Inspire 2018 och resultaten ska ses över 2019 på grundval av medlemsstaternas rapporter.

Som en uppföljning till Inspire-utvärderingen fastställer kommissionen rumsliga datauppsättningar (som omfattas av Inspiredirektivet) som har koppling till rapporteringsskyldigheter på miljöområdet²⁴. Enligt Inspiredirektivet ska medlemsstaterna skapa relevanta metadata för dessa datauppsättningar och göra dem tillgängliga (genom sök-, visnings- och nedladdningstjänster) på nationell nivå. Endast ett fåtal medlemsstater har gjort detta. När kommissionen har utarbetat sin förteckning i samarbete med medlemsstaterna²⁵ kommer den att övervaka uppfyllandet av skyldigheterna enligt Inspire genom den mekanism som inrättas i det direktivet.

4.4. Utforska möjligheten att använda andra datakällor och tillvägagångssätt som komplement till miljörapporteringen

Det förefaller finnas goda möjligheter att använda andra datakällor, t.ex. Copernicus eller medborgarforskning, för att komplettera, eller i vissa fall ersätta, rapporteringen. Erfarenheten visar emellertid att det kan bli svårt, och att det finns ett antal problem som måste lösas.

Åtgärd 7: Utnyttja data från Copernicusprogrammet mer effektivt

Tidsplan: åtgärder ska lanseras på valda områden under 2017.

²³ Ett exempel på ett sådant pilotprojekt är <http://uwwtd.oieau.fr/>

²⁴ COM(2016) 478 och SWD(2016) 273.

²⁵ [En preliminär förteckning finns på nätet redan nu.](#)

EU:s jordobservations- och jordövervakningsprogram Copernicus omfattar ett antal EU-ägda satelliter som samlar in en hittills oöverträffad mängd jordobservationsdata. Den tematiska information som erhålls genom Copernicus kan spela en viktig roll när man kontrollerar efterlevnaden av miljökrav, t.ex. genom att öka medvetenheten, fastställa bristande efterlevnad och ligga till grund för inspektioner. Denna information kan också användas för miljöövervakning och miljörapportering. Det finns redan exempel på detta: t.ex. används satellitbilder för att övervaka förändringar av gräsmark i ett Natura 2000-område. För att driva på denna utveckling kommer man genom uppföljningsåtgärder att undersöka hur Copernicusdata kan komplettera eller förbättra den allmänna kvaliteten på rapporteringsinformationen och på den övergripande utformningen av EU:s miljöpolitik. Dessa åtgärder kommer att bygga på EEA:s erfarenhet och syfta till att vidareutveckla användarbehoven för i synnerhet natur-, vatten- och havspolitik. Dessutom skulle man kunna utforska synergier med det globala systemet av jordobservationssystem (Geoss), där Copernicus och andra internationella och gemensamma europeiska observationsnätverk ingår.

Åtgärd 8: Främja ökad användning av medborgarvetenskap för att komplettera miljörapporteringen

Tidsplan: stegvisa åtgärder ska leda till framtagandet av riktlinjer 2019.

En annan lovande källa till kompletterande information och data på miljöområdet är medborgarvetenskap²⁶. Det är ett annat sätt att samla in miljödata som är kostnadseffektivt och kan tillhandahålla tidiga varningar om miljötrender och specifika problem. Samtidigt ökar denna företeelse medvetenheten och människors egenmakt. Trots den allt större mängden data och aktiviteter inom medborgarvetenskapen, använder myndigheterna ännu en mycket liten mängd medborgarvetenskapliga data för sin miljöövervakning och rapportering (särskilt eftersom dessa data på vissa områden inte är av samma kvalitet som data från mer avancerad vetenskaplig övervakningsutrustning)²⁷. Medborgarvetenskap kan emellertid ge impulser till myndigheternas rapportering och åtgärder, t.ex. genom att medborgare rapporterar problem med en lokal deponeringsanläggning.

Kommissionen kommer att fortsätta främja medborgarvetenskapliga aktiviteter genom EU:s forsknings- och innovationsprogram. Bland annat kommer man att utveckla teknik som gör det möjligt för medborgarna att bidra (t.ex. övervaka luftkvaliteten), verka för samordning av befintliga åtgärder på regional, europeisk och internationell nivå samt främja och sprida bästa praxis.

4.5. Mer samstämmighet och samarbete

Åtgärd 9: Öka samarbetet med delning och användning av data från andra områden för att skapa miljöfördelar

Tidsplan: samarbetsåtgärder som kan förbättras ska fastställas 2017.

Det finns kopplingar mellan miljörapportering och rapportering på andra EU-politikområden, särskilt jordbruk, klimat, konsumentfrågor och hälsa, energi, havs- och fiskepolitik samt statistik. Kommissionen kommer att undersöka vissa områden där det gemensamma utnyttjandet av befintliga EU-data kan förbättras. En del av den information som lämnas in till andra kommissionsavdelningar kan utnyttjas mer effektivt inom miljöpolitiken. Goda exempel på detta hittas bl.a. på områdena jordbruk, miljö och klimat. Andra åtgärder planeras också. Bland annat kommer man att undersöka om förordningen om avfallsstatistik är förenlig med rapporteringsskyldigheterna i EU:s reviderade avfallslagstiftning efter att denna antas.

Vid kommissionens kontroll av ändamålsenligheten hos EU:s energilagstiftnings²⁸ krav på planering, rapportering och övervakning undersöktes relaterade frågor. Det finns möjlighet att lägga samman resurser och upprätta kopplingar (t.ex. för indikatorerna eller e-rapporteringen) vid genomförandet av båda dessa effektiviseringsåtgärder.

Uppföljningsåtgärder kommer att genomföras på ett sätt som skapar positiva synergieffekter på de berörda politikområdena.

²⁶ SWD(2016) 188.

²⁷ <http://eurobirdportal.org/>

²⁸ SWD(2016) 396 och 397.

Åtgärd 10: Stärka samarbetet mellan EU och relevanta internationella organisationer för effektivare rapportering och informationshantering

Tidsplan: samarbetsåtgärder som kan förbättras ska fastställas 2017.

Det finns redan ett antal initiativ och samarbetsmekanismer mellan EU och internationella organisationer som syftar till en effektivare miljörapportering. Kommissionen kommer att bygga vidare på detta samarbete och tillsammans med medlemsstaterna göra mer för att systematiskt göra denna fråga till en del av dagordningen för de internationella miljööverenskommelser där detta ännu inte är fallet.

5. SLUTSATS OCH FRAMTIDSUTSIKT

Kontrollen av ändamålsenligheten hos miljörapporteringen och övervakningen av lagstiftningen har gett en stor mängd information om systemets befintliga styrkor och svagheter. Överlag genomförs miljöpolitiken på ett moget och lämpligt sätt. Medlemsstaternas och EU-organens arbete har gett goda resultat. Det visar att EU:s miljölagstiftning ger tydliga fördelar och att information om detta förmedlas till EU-medborgarna. Trots att situationen är positiv överlag har många effektiviseringsinsatser redan genomförts eller närmar sig sin avslutning. Vid kontrollen av ändamålsenlighet fastställdes också ett antal specifika och övergripande områden där förbättringar kan göras eller där nya strategier kan utforskas, t.ex. potentialen att tillhandahålla snabba och geografiskt specifika bevis med hjälp av ny teknik.

Dessa ytterligare åtgärder kommer att göra miljörapporteringen mer öppen och målinriktad och effektivisera övervakningen av lagstiftningen. De kommer också att ge ännu mer effektiva rapporteringsskyldigheter som minskar den administrativa bördan och ger ett större bevisunderlag. Detta är positivt för myndigheter, företag och den europeiska allmänheten. Den administrativa bördan kommer att minskas samtidigt som man vidhåller eller ökar fördelarna, främst genom effektivitetsvinster och ökad öppenhet (dvs. mer informationsspridning till allmänheten).

Kommissionen kommer att övervaka framstegen med att genomföra åtgärderna och utvärdera situationen 2019.

Bilaga: Översyn över föreslagna åtgärder

Nr	Åtgärd	Tidsplan
1	Ändra bestämmelser om rapporteringsskyldigheter i vissa rättsakter.	En tidsplan ska fastställas för de olika rättsakter som är anpassad till kommissionens behov av att lämna förslag.
2	Göra mer detaljerade utvärderingar och ändringar av rapporteringsskyldigheterna enligt ett rullande schema.	Rullande arbetsprogram
3	Modernisera e-rapportering, bl.a. genom ett mer avancerat Reportnet och genom bästa möjliga användning av befintlig infrastruktur.	Reportnet 2.0 ska lanseras 2019, följt av en stegvis kapacitets- och kvalitetsökning efter lanseringen.
4	Utveckla och testa verktyg för datainsamling på EU-nivå.	Testresultaten ska presenteras 2018.
5	Ta fram vägledning och sprida bästa praxis för europeiska och nationella miljöinformationssystem, inklusive ökad tillgång till lättförståeliga data.	Vägledning och exempel på bästa praxis ska offentliggöras 2018.
6	Verka för ett fullständigt genomförande av Inspiredirektivet, med prioritering av de datauppsättningar som är mest relevanta för genomförandet av och rapporteringen enligt EU:s miljölagstiftning.	Medlemsstaterna ska offentliggöra en förteckning över prioriterade datauppsättningar i linje med Inspire 2018 och resultaten ska ses över 2019 på grundval av medlemsstaternas rapporter.
7	Utnyttja data från Copernicusprogrammet mer effektivt.	Åtgärder ska lanseras på valda områden under 2017.
8	Främja användning av medborgarvetenskap för att komplettera miljörapporteringen.	Stegvisa åtgärder ska leda till framtagandet av riktlinjer 2019.
9	Öka samarbetet med delning och användning av data från andra områden för att skapa miljöfördelar.	Samarbetsåtgärder som kan förbättras ska fastställas 2017.
10	Stärka samarbetet mellan EU och relevanta internationella organisationer för effektivare rapportering och informationshantering.	Samarbetsåtgärder som kan förbättras ska fastställas 2017.